

Sygn. akt **IC 1201/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: SSR Sławomir Splitt

Protokolant: Jolanta Migot

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2018 r. w Gdyni na rozprawie

sprawy z powództwa M. Z.

przeciwko Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w G.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego Stowarzyszenia (...) z siedzibą w G. na rzecz powoda M. Z. kwotę 5.000,00 złotych (pięć tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 11 lipca 2017 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego Stowarzyszenia (...) z siedzibą w G. na rzecz powoda M. Z. kwotę 1.167,00 zł (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt **IC 1201/17**

UZASADNIENIE

Powód M. Z. wniósł pozew przeciwko Stowarzyszeniu (...) z siedzibą w G. domagając się zapłaty kwoty 5.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 lipca 2017 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód w uzasadnieniu wskazał, że był członkiem stowarzyszenia przez okres od dnia 17 listopada 2015 roku do dnia 21 czerwca 2017 roku, kiedy to został usunięty z grona członków, a jako przyczynę wskazano wykonanie w dniu 19 czerwca 2017 roku przewozu pasażerów na rzecz firmy konkurencyjnej. Przystępując do pozwanego stowarzyszenia uiścił wpisowe w kwocie 5.000,00 złotych, która to nie ma umocowania w statucie stowarzyszenia. Dnia 3 lipca 2017 roku zwrócił się do pozwanego z wezwaniem o zwrot wpisowego. Wskazał, że opłata z tytułu przystąpienia, jak i jego wysokość nie zostały skutecznie wprowadzone do regulacji obowiązujących w stowarzyszeniu. Podniósł, że stosunek członkostwa w stowarzyszeniu należy traktować jako stosunek cywilnoprawny, do którego znajduje zastosowanie kodeks cywilny. Zgodnie z art. 742 k.c. dający zlecenie powinien zwrócić zleceniodawcy wydatki, które ten poniósł w związku z wykonywaniem zlecenia. Natomiast powód przystępując do stowarzyszenia zobowiązał się do świadczenia usług przewozu osób pojazdem z oznaczeniami identyfikującymi pozwanego. Powód nie był obciążony zakazem konkurencji. Podkreślił, że nie wykonywał w dniu 19 czerwca 2017 roku przewozu na rzecz firmy (...). Powód domaga się zwrotu wpisowego argumentując, że skoro zaprzestał świadczenia usług winny być mu zwrócone poniesione przez niego wydatki. Nadto podaje, że uchwała z dnia 21 czerwca 2017 roku została wydana z naruszeniem przepisów wewnętrznych pozwanego stowarzyszenia. Natomiast usunięcie powoda ze stowarzyszenia uniemożliwiło mu dostęp do bazy klientów stowarzyszenia.

(pozew - k. 3-11)

Nakazem zapłaty z dnia 23 października 2017 roku w sprawie o sygn. akt I Nc 1559/17 Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości.

(nakaz zapłaty z dnia 23.10.2017r. – k. 52)

Pozwany zaskarżając powyższy nakaz w całości wniósł o oddalenie powództwa w całości i zgłosił zarzut braku podstaw faktycznych i prawnych w żądaniu powoda zwrotu kwoty 5.000 zł, a tym samym bezzasadności roszczenia. Wniósł również o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany w uzasadnieniu wskazał, że wpisowe nie ma charakteru wydatków, a jedynie dobrowolnie uiszczonej kwoty w związku z przyjęciem w poczet członków. Stowarzyszenie nie zleca swoim członkom wykonywania przewozu, a jedynie przekazuje informacje o możliwych kursach dla klientów, które kierowcy mogą wykonywać i przede wszystkim sami się rozliczają. Pozwany podniósł, że każdy z kierowców prowadzi własną i na własny rachunek działalność gospodarczą, a powód dopuścił się czynu nieuczciwej konkurencji przez wykonanie kursu na rzecz konkurencyjnej firmy (...), co skutkowało usunięciem go ze stowarzyszenia, po wcześniejszych naruszeniach regulaminu, które skutkowały nakładaniem na niego kar dyscyplinarnych.

(sprzeciw – k. 56-63)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód M. Z. był członkiem pozwanego Stowarzyszenia (...) z siedzibą w G. w okresie od dnia 17 listopada 2015 roku do dnia 21 czerwca 2017 roku.

Przyjęcie nastąpiło na skutek złożenia przez powoda wniosku z dnia 17 listopada 2015 roku, który został pozytywnie rozpatrzony na spotkaniu członków zarządu pozwanego.

Warunkiem przyjęcia do pozwanego stowarzyszenia było m.in. uiszczenie dobrowolnego, bezzwrotnego wpisowego w wysokości 5.000 zł, które powód uiszczył w dwóch ratach.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o zeznania powoda M. Z. oraz świadka D. H. – płyta CD k. 97, wniosek powoda z dnia 17.11.2015r.)

Powód M. Z. przy przyjęciu otrzymał regulamin pracy, natomiast statut stowarzyszenia w trakcie członkostwa w pozwanym stowarzyszeniu.

(okoliczności ustalone w oparciu o zeznania powoda M. Z. – płyta CD k. 97)

Powód M. Z. prowadził i prowadzi obecnie we własnym imieniu i na własny rachunek działalność gospodarczą, co nastąpiło w związku z członkostwem w pozwanym stowarzyszeniu.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o informację z (...) k. 72, zeznania powoda M. Z. – płyta CD k. 97)

W związku z przyjęciem i członkostwem w pozwanym stowarzyszeniu powód uiszczał miesięczną składkę ustaloną przez zarząd w wysokości 400 zł miesięcznie, jednorazową opłatę za lampę z logo stowarzyszenia (...) w kwocie 350 zł. Nadto powód uiszczał opłatę za korzystanie z terminalu płatniczego.

Członkostwo w pozwanym stowarzyszeniu uprawniało powoda do otrzymywania zleceń radiowych na przewóz pasażerski osób. Telefoniczne zlecenia klientów zlecane były zrzeszonym w stowarzyszeniu taksówkarzom według ustalonych rejonów, zgodnie z kolejką.

Powód M. Z. w czasie przynależności do pozwanego stowarzyszenia wykonywał kursy również dla firmy (...).

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o zeznania powoda M. Z. oraz świadka D. H. – płyta CD k. 97)

Uchwałą zarządu pozwanego z dnia 25 maja 2017 roku Zarząd pozwanego stowarzyszenia zawiesił powoda w prawach członka na okres 30 dni i odsunięciem od zleceń otrzymywanych z centrali na hasło (...) na skutek skargi wieloletniego klientki pozwanego dotyczącej wyjawienia osobie postronnej jej prywatnego adresu zamieszkania. Wymierzona kara została zmniejszona do 5 dni, podtrzymano natomiast zakaz wykonywania zleceń jak wyżej.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o uchwałę zarządu z dnia 25.05.2017r. – k. 93 oraz uchwałę zarządu z dnia 30.05.2017r. – k. 74)

Powód M. Z. dnia 19 czerwca 2017 roku przyjął zlecenie na przewóz pasażerski z aplikacji (...), którego nie wykonał na skutek jego anulowania.

(okoliczności ustalone w oparciu o wydruk z aplikacji (...) z dnia 19.06.2017r. – k. 76, zeznania powoda M. Z. oraz świadka D. H. – płyta CD k. 97)

Uchwałą Zarządu pozwanego stowarzyszenia z dnia 21 czerwca 2017 roku powód został dyscyplinarnie usunięty z członkostwa w pozwanym stowarzyszeniu z uwagi na wykonywanie kursów przewozu pasażerów dla firmy konkurencyjnej – (...), co uzasadnione zostało przyjęciem w dniu 19 czerwca 2017 roku o godz. 11:31 zlecenia dla firmy (...) na lotnisku w G.-R., a w tym czasie był ustawiony w kolejce w pozwanym stowarzyszeniu i oczekiwał na zlecenie z centrali, a nadto wykonywaniem kursu w pobliżu ww. lotniska z oznaczeniami (...), dla firmy (...). Podstawą wypowiedzenia był punkt Regulaminu Pracy pozwanego stowarzyszenia, tj. zakazu działania na szkodę pozwanego stowarzyszenia oraz udzielania informacji osobom postronnym o działalności pozwanego stowarzyszenia, przy czym za takie działanie przyjęto świadczenie usług przewozowych na rzecz firmy (...).

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o uchwałę z dnia 21.06.2017r. – k. 35 (tożsamy dokument na k. 75), oraz zeznania powoda M. Z. oraz świadka D. H. – płyta CD k. 97)

Działalność pozwanego stowarzyszenia regulował jego statut uchwalony w dniu 11 listopada 1999 roku na Zebraniu Założycielskim Stowarzyszenia oraz Regulamin Pracy Stowarzyszenia obowiązujący od dnia 21 kwietnia 2013 roku.

Statut pozwanego stowarzyszenia określał m.in., że stowarzyszenie opiera swą działalność na pracy społecznej swych członków zrzeszających się na zasadzie dobrowolności (§ 2), celem stowarzyszenia jest podejmowanie różnych działań na rzecz rozwoju kultury obsługi klienta poprzez stworzenie sprawnej i wydajnej sieci transportu miejskiego oraz rozwój doradztwa i poradnictwa w tym zakresie, a także ochrona interesów i praw swoich członków (§ 9), utrata członkostwa następuje przez: 1) dobrowolne wystąpienie zgłoszone na piśmie, 2) wykluczenie za działanie niezgodne z postanowienia statutu bądź powszechnie przyjętymi normami współżycia społecznego, w szczególności pozbawienie członkostwa może nastąpić w przypadku powzięcia przez Zarząd Stowarzyszenia informacji o niekulturalnej lub nierzetelnej obsłudze klientów przez członków stowarzyszenia, a od uchwał w sprawie wykluczenia przysługuje członkowi prawo odwołania się do Zgromadzenia Ogólnego członków (§ 16), do kompetencji Zgromadzenia Ogólnego należy m.in. ustalenie wpisowego i wysokości składki członkowskiej (§ 21 pkt 6) do kompetencji Zarządu należy m.in. przyjmowanie, skreślanie i wykluczanie członków (§ 26 pkt 5), na fundusze Stowarzyszenia składają się: 1) wpływy z wpisowego i składek członkowskich, 2) darowizny, dotacje i zapisy, 3) wpływy z działalności statutowej, 4) wpływy z działalności gospodarczej (§ 29 ust. 2)

Regulamin pracy pozwanego stowarzyszenia zabraniał jego członkom działania na szkodę Stowarzyszenia oraz udzielania informacji osobom postronnym o jego działalności („Członkowi zabrania się” – pkt 1). Wydalenie ze Stowarzyszenia mogło nastąpić jedynie w przypadku dwukrotnego udowodnienia członkowi zawyżania opłaty na szkodę klienta („Kary regulaminowe” – pkt 6). Ukarany członek miał prawo odwołania się od nałożonej kary dotyczące wydalenia ze Stowarzyszenia do: a) Komisji Rewizyjnej – w ciągu 7 dni od nałożonej kary, b) Walnego Zgromadzenia – na corocznym zebraniu (...) („Dyscyplina i kary regulaminowe” – ust. 4). Regulamin pracy regulował również zasady odejścia ze Stowarzyszenia, przy czym każdy członek pozwanego stowarzyszenia mógł zrezygnować z członkostwa składając swoją rezygnację w formie pisemnej („Zasady odejścia z grupy” – ust. 1). Do członków Stowarzyszenia

przyjętych po dniu 25 marca 2012 roku stosowało się Regulamin Pracy dotyczący zwrotu wpisowego w brzmieniu obowiązującym od dnia 25 marca, tj. bezzwrotności wpisowego („Zasady odejścia z grupy” – ust. 5)

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o Statut Stowarzyszenia – k. 15-22, Regulamin Pracy Stowarzyszenia – k. 23-34)

Statut stowarzyszenia oraz Regulamin pracy nie wprowadzały zakazu konkurencji. Normalną praktyką, również innych taksówkarzy niż powód, było wykonywanie zleceń dla innych firm jak (...) w okresie letnim, co wiązało się z uiszczeniem wpisowego w wysokości 1.500 zł za sezon, o czym wiedział zarząd pozwanego; oraz firmy (...). Powód M. Z. nie podpisywał również oświadczenia o zakazie konkurencji. W stowarzyszeniu prowadzone były jedynie luźne rozmowy dotyczące wyrażenia poglądów na temat zasadności wprowadzenia zakazu konkurencji poprzez przyjmowanie i wykonywanie zleceń dla (...).

(okoliczności ustalone w oparciu o Statut Stowarzyszenia – k. 15-22, Regulamin Pracy Stowarzyszenia oraz zeznania powoda M. Z. oraz świadka D. H. – płyta CD k. 97)

Składki członkowskie wpłacane na rzecz pozwanego stowarzyszenia przeznaczane były na funkcjonowanie stowarzyszenia, tj. pensje dla dyspozytorek, opłata za księgową, dzierżawę terminali, lokalu i wynagrodzenie członków zarządu. Natomiast wpisowe w jednej połowie przeznaczane było na fundusz statutowy, a w drugiej zwracane było członkom stowarzyszenia, którzy odeszli ze stowarzyszenia.

(okoliczności ustalone w oparciu o zeznania świadka D. H. – płyta CD k. 97)

Pismem z dnia 3 lipca 2017 roku powód wezwał pozwanego do zwrotu uiszczzonego wpisowego w wysokości 5.000 zł w terminie 3 dni roboczych od doręczenia wezwania, które zostało odebrane dnia 07 lipca 2017 roku.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o wezwanie z dnia 03.07.2017r. – k. 36-37, wraz z potwierdzeniem odbioru k. 39)

Pismem z dnia 27 lipca 2017 roku pozwany odmówił powodowi spełnienia świadczenia.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o pismo pozwanego z dnia 27.07.2017r. – k. 40-41)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony oraz dowodu z przesłuchania powoda M. Z. oraz świadka D. H..

Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy Sąd nie znalazł żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej przedstawionych przez strony dokumentów prywatnych. Podkreślić bowiem należy, że żadna ze stron niniejszego postępowania nie kwestionowała w trybie art. 253 k.p.c. autentyczności tych dokumentów, ani też nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod tymi pismami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych. Sąd z urzędu również nie doszukał się żadnych okoliczności mogących budzić wątpliwości co do autentyczności i wiarygodności dołączonych dokumentów prywatnych.

W zasadzie za wiarygodne należało uznać zeznania powoda M. Z. oraz świadka D. H. – członka zarządu pozwanego. Zdaniem Sądu zeznawali oni szczerze i spontanicznie, a nadto ich zeznania nie budziły wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego czy logicznego rozumowania. W sposób spójny i rzeczowy opisali okoliczności w przypadku powoda: towarzyszące przystąpieniu do pozwanego stowarzyszenia taksówkarzy, obowiązującym w nim zasad, znajomości praw i obowiązków wynikających z ustaleń między stronami, obowiązków powoda i korzyści, które czerpał w związku z przynależnością do stowarzyszenia oraz przyczyn utraty stosunku członkostwa, a w przypadku świadka: dobrowolnego przyjęcia powoda do stowarzyszenia, uiszczenia wpisowego i braku konieczności jego zwrotu po okresie 6 miesięcy członkostwa, opłat uiszczanych na rzecz stowarzyszenia, wykonywania kursów dla konkurencji,

ukarania dyscyplinarnie powoda oraz rozmów na temat wykonywanych kursów dla (...). Nadto ich zeznania znajdują potwierdzenie w przedłożonych przez strony dokumentach.

W niniejszej sprawie powód wywodził swoje roszczenie z art. 742 k.c. zgodnie, z którym dający zlecenie powinien zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki, które ten poczynił w celu należytego wykonania zlecenia, wraz z odsetkami ustawowymi; powinien również zwolnić przyjmującego zlecenie od zobowiązań, które ten w powyższym celu zaciągnął w imieniu własnym.

Przystępując do rozważań dotyczących zaistniałego sporu po pierwsze należało dokonać analizy zaistniałego pomiędzy stronami stosunku prawnego, wynikającego z przynależności powoda do pozwanego stowarzyszenia.

Definicja umowy zlecenia zawarta została w art. 734 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są regulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Zdaniem sądu powstały pomiędzy stronami stosunek zobowiązaniowy, mimo iż zawierający elementy umowy zlecenia stanowi cywilnoprawną, nienazwaną umowę, której postanowienia znajdują oparcie w uchwalonym statucie, a nadto działalność w jego ramach reguluje regulamin pracy.

Po pierwsze składki wpisowe i składki członkowskie są opłacane przez członków pozwanego stowarzyszenia z racji przynależności do stowarzyszenia i tworzą majątek, który służy realizacji celów statutowych. Zgodnie ze statutem celem stowarzyszenia jest m.in. podejmowanie działań na rzecz rozwoju kultury usługi klienta poprzez stworzenie sprawnej i wydajnej sieci transportu miejskiego oraz rozwój doradztwa i poradnictwa w tym zakresie, a także ochrona interesów i praw swoich członków.

W każdym z tych celów mieści się więc zorganizowanie i obsługa np. sieci radiowej dla potrzeb przyjmowania i przekazywania członkom stowarzyszenia tą drogą zleceń od klientów oraz dla zapewnienia im bezpieczeństwa, jak również działania marketingowe. Wypełnianie celów statutowych ma stanowić pomoc w wykonywaniu zawodu i sprzyjać działalności gospodarczej członków. Tak więc omawiana usługa mimo, iż jest związana z celami statutowymi stowarzyszenia to jest odpłatną usługą na rzecz członków stowarzyszenia, gdyż tworzy majątek stowarzyszenia, co wynika ze statutu.

Stowarzyszenia mogą prowadzić działalność gospodarczą generującą zyski. Działalność taka jest dopuszczalna. Analizowany aktualnie wymóg oznacza jedynie, że dochód stowarzyszenia nie może być dzielony między członków, lecz musi być przeznaczony na podtrzymywanie statutowych celów stowarzyszenia. Należy również zauważyć, że statutowym celem stowarzyszenia nie może być prowadzenie działalności obliczonej na osiągnięcie zysku, gdyż takiej działalności służą inne formy prawnego-organizacyjne. Jednak stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach (art. 34 Prawa o stowarzyszeniach). Na podstawie art. 10 ust. 1 Prawa o stowarzyszeniach statut stowarzyszenia określa w szczególności m.in. cele i sposoby ich realizacji. Cele stowarzyszenia muszą być ujęte w statucie, ale dopuszczalne jest również ich uchwalenie poza statutem, w szczególności zaś takich celów, które stanowiłyby konkretyzację celów statutowych w określonej sytuacji.

Stowarzyszenie (...) jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym zrzeszeniem osób prowadzących we własnym imieniu i na własny rachunek działalność gospodarczą w zakresie przewozu osób. Stowarzyszenie zgodnie ze swoim statutem, uchwalonym w oparciu o przepisy Ustawy Prawo o Stowarzyszeniach, realizuje cele statutowe wymienione powyżej.

Prawo do korzystania ze zleceń mają tylko członkowie stowarzyszenia którzy uiszczają jednorazowe składki wpisowe w wysokości 5.000,00 zł oraz comiesięczne składki członkowskie, które zgodnie ze statutem stanowią jego majątek. Składka wpisowa i składki członkowskie są składkami obowiązkowymi. W przypadku braku uiszczenia składek członkowie zrzeszeni w stowarzyszeniu nie otrzymują zleceń centrali radio - taxi.

Zarówno składki wpisowe jak i miesięczne zgodnie z zeznaniami członka zarządu pozwanego stowarzyszenia (...) są przeznaczane na bieżącą działalność stowarzyszenia taką jak: wynagrodzenia dla dysponentek centrali, czynsz najmu pomieszczeń dla stowarzyszenia, opłaty na usługi telefoniczne, reklama, zakup artykułów biurowych. Stowarzyszenie nie świadczy usług na rzecz swoich członków, a składki są przeznaczane na działalność bieżącą stowarzyszenia. Składki jednorazowe (wpisowe) i składki miesięczne służą celom statutowym stowarzyszenia. Przy czym de facto wpisowe z uwagi na wysokość – 5.000 zł, stanowi niewielki składnik miesięcznych przychodów stowarzyszenia w stosunku do składek miesięcznych, które określone zostały na kwotę 400 zł miesięcznie. Stowarzyszenia określając liczbę członków na maksimum 63 osoby, zakładało tym samym maksymalne miesięczne wpływy z tytułu składek członkowskich w wysokości około 25.200 zł. Zatem kwota wpisowego to tylko około 1/5 ze składnika, który przeznaczony miał zostać na bieżącą obsługę stowarzyszenia. Nadto trudno przypuszczać, aby stowarzyszenie zakładało, iż utrzymywać się będzie m.in. z wpisowego wpłacanego przez nowoprzyjętego członka, albowiem takie założenie nie znajduje odzwierciedlenia w zasadach logicznego rozumowania i racjonalnego działania stowarzyszenia. Wręcz nieprawdopodobnym jest, aby oczekiwać, że dokładnie określona liczba osób odejdzie dobrowolnie ze stowarzyszenia i odpowiednia liczba osób zostanie przyjęta w poczet członków. Nadto na uwagę zasługuje fakt, że zgodnie z regulaminem pracy zwrot wpisowego nie przysługiwał kierowcom przyjętym po 25 marca 2012 roku. Skoro zdaniem członka zarządu 50 % kwoty wpisowego przeznaczone jest na zwrot wpisowego, to ostatecznie dojdzie do sytuacji, w której nie będzie już osób, którym przysługiwałby zwrot wpisowego, lecz nadal pobierana będzie opłata z tytułu wpisowego. Jakkolwiek określone przeznaczanie uzyskanych przez stowarzyszenie środków tworzących jego działalność może być nieuzasadnione, nie oznacza to, że właśnie tak nie zostało ono skonsumowane. Jednak wobec tego do Sądu należy ocena zakwalifikowania wpisowego pod konkretnym tytułem.

Tak więc składki członkowskie pełnią dwojaką rolę, ponieważ z jednej strony są odpłatnością za dostawę towarów lub usług świadczonych przez stowarzyszenie na rzecz jego członków i stanowią wówczas opłatę za korzystanie z konkretnej usługi, a z drugiej stanowią składnik utrzymania stowarzyszenia. Finansowanie działalności statutowej stowarzyszenia, pokrywane jest ze składek wpisowych (jednorazowych) i składek członkowskich (miesięcznych). Skoro zatem ww. składki przeznaczane są także na pokrycie kosztów realizacji usług przyjmowania informacji o zapotrzebowaniu na usługę transportową (m.in. wynagrodzenie dla dysponentek centrali radio – taxi), to zostaje spełniona przesłanka odpłatności.

We wskazanej sytuacji istnieje bowiem bezpośredni związek pomiędzy wpłaconymi składkami członkowskimi i wpisowymi, a otrzymywanym świadczeniem (otrzymanymi zleceniami usług przewozu pasażerów), które przynosi bezpośrednie korzyści otrzymującemu je członkowi stowarzyszenia. W przypadku braku uiszczenia ww. składek członkowie zrzeszeni w stowarzyszeniu nie otrzymują zleceń centrali radio - taxi.

Stowarzyszenie jest samorządną organizacją społeczno-zawodową członków, wykonujących działalność taksówkarską w zakresie przewozu osób i bagażu, działającą w oparciu o uchwalony Statut. Stowarzyszenie wpisane jest do Krajowego Rejestru Sądowego. Podstawą prawną działania stowarzyszenia jest ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 roku Prawo o stowarzyszeniach. Stowarzyszenie nie jest korporacją taksówkarską, a jedynie zrzeszeniem członków - przedsiębiorców działających zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. Prawo o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.). Celem stowarzyszenia określonym w Statucie jest m.in. podejmowanie działań na rzecz rozwoju kultury usługi klienta poprzez stworzenie sprawnej i wydajnej sieci transportu miejskiego oraz rozwój doradztwa i poradnictwa w tym zakresie, a także ochrona interesów i praw swoich członków.

Zrzeszanie członków następuje na zasadzie całkowitej dobrowolności, natomiast finansowanie działalności statutowej stowarzyszenia pokrywane jest ze składek członkowskich. Zobowiązanie wobec członków wynika wprost z ustawy o stowarzyszeniach oraz ze Statutu stowarzyszenia.

Korzystanie przez powoda ze zleceń z centrali stowarzyszenia przynosiło korzyść zarówno stowarzyszeniu poprzez rozwój sieci, ale przede wszystkim samemu członkowi, gdyż pomagało w prowadzeniu na własny rachunek działalności

gospodarczej. Obie strony miały obowiązki, stowarzyszenie – utrzymanie sieci, dostarczanie informacji o zleceniach, członek – wypełnianie obowiązków wynikających ze statutu, wpłata wpisowego i opłacanie składek.

Teoretycznie działalność stowarzyszenia prowadzona jest na zasadzie "non-profit", bez prowizji, nie przynosi żadnych korzyści i jest adresowana tylko do członków stowarzyszenia, jako forma realizacji zadań statutowych stowarzyszenia. Może być to również traktowane jako bezpłatne świadczenie na rzecz członków stowarzyszenia zgodnie ze Statutem, polegające na przekazywaniu informacji o zapotrzebowaniu na usługę. Osobną kwestią pozostaje natomiast zasadność prowadzenia określonej przez stowarzyszenie działalności w tej właśnie formie prawnej, a nie w ramach typowych dla tego typu stosunków korporacji taksówkarskich.

Zgodnie ze statutem Stowarzyszenia (...) członkostwo w nim wymagało wniesienia przez powoda M. Z. wpisowego w wysokości 5000 zł. W przypadku odejścia nie przysługiwał powodowi zwrot kwoty wpisowego, jednak dotyczyło to tylko i wyłącznie dobrowolnego odejścia z poważnego stowarzyszenia.

Podstawą roszczenia nie może być zatem przepis art. 740 k.c. powoływany przez stronę powodową. Wpisowe jest m.in. opłatą za dostarczanie przez stowarzyszenie określonych usług. Gdyby powód świadczył usługę na rzecz stowarzyszenia, za co otrzymałby stosowną zapłatę, to wtedy takimi wydatkami byłyby np. koszty paliwa, amortyzacji pojazdu itp., czyli wszystkie te, które były wydatkami koniecznymi w celu realizacji zlecenia. Powód nie świadczył usług na rzecz stowarzyszenia, a jedynie korzystał z usług dostarczanych przez pozwanego za odpowiednią zapłatą (m.in. w postaci wpisowego).

Przynależność do stowarzyszenia cechuje natomiast dwoisty charakter – z jednej strony jest to stosunek prawny, z drugiej stosunek organizacyjny, zakładający również stabilność przynależności do tego stowarzyszenia i założenie, że np. wykluczenie musi znajdować oparcie w postanowieniach umowy, tj. w statucie.

Reasumując stosunek prawny pomiędzy powodem a pozwanym, wynikający z przynależności do pozwanego stowarzyszenia Sąd uznał jako nienazwaną umowę cywilnoprawną z elementami umowy zlecenia, przy czym powód nie miał obowiązku świadczenia pracy na rzecz stowarzyszenia, jedynie prawo, z którego niekorzystanie w sposób przewidziany w statucie i regulaminie pracy wiązało się z wydaleniem ze stowarzyszenia, jednak tylko w jednym przypadku, a mianowicie w przypadku dwukrotnego udowodnienia członkowi zawyżania opłaty na szkodę klienta, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Odnosząc się nadto do przytoczonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 marca 2013 roku dotyczącego wytoczenia powództwa z art. 189 k.p.c. o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, warto zaznaczyć, że niniejsza sprawa nie dotyczy stricte zasadności podjęcia uchwały zarządu pozwanego dotyczącej wydalenia powoda z grona członków stowarzyszenia. Co prawda kwestia zasadności wykluczenia go z grona członków znajduje miejsce na gruncie rozważań zasadności powództwa, to jednak nawet stwierdzenie przez sąd niezasadności wykluczenia powoda ze stowarzyszenia nie odniesie skutku w postaci przywrócenia powoda do stowarzyszenia. Nie będzie miało zatem konstytutywnego charakteru odnawiającego wygasły stosunek prawny. Ustalenia niniejszej sprawy określą skutki prawne dyscyplinarnego wydalenia członka stowarzyszenia i w związku z tym zasadności zwrotu wpłaconego wpisowego.

Powód wpłacając wpisowe w wysokości 5.000 zł uzyskał prawo do członkostwa w pozwanym stowarzyszeniu, dzięki czemu mógł on korzystać ze zleceń kierowanych do pozwanego stowarzyszenia przez jego ostatecznych klientów. Powód nie wykonywał, więc usługi na rzecz pozwanego stowarzyszenia. Prowadził on działalność gospodarczą na własny rachunek i we własnym imieniu, a nie na rzecz pozwanego. Obie strony powstałego stosunku zobowiązanego posiadały prawa i obowiązki określone w Statucie.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że strony łączyła nienazwana umowa cywilnoprawna o charakterze mieszanym z elementami umowy zlecenia. Z uwagi na fakt, iż strony łączyła ww. umowa podstawę prawną roszczenia o zapłatę odszkodowania stanowił przepis art. 471 k.c., zgodnie z którym dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte

wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Pamiętać należy, iż odszkodowanie za niewykonanie umowy dochodzone na podstawie art. 471 k.c. jest świadczeniem mającym powetować szkodę, spowodowaną niewłaściwym działaniem lub zaniechaniem dłużnika. Ma ono na celu wyrównanie uszczerbku wywołanego nieprawidłowym zachowaniem kontrahenta. Odpowiedzialność kontraktowa nie ogranicza się jedynie do poszczególnych, wskazanych w kodeksie cywilnym postaci niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, takich jak niemożliwość świadczenia (art. 475), opóźnienie, zwłoka (art. 476-482), lecz dotyczy każdego, nawet najdrobniejszego naruszenia zobowiązania, bez względu na okoliczność, na czym owo naruszenie polega. Każda więc rozbieżność pomiędzy prawidłowym spełnieniem świadczenia a rzeczywistym zachowaniem się dłużnika rodzi odpowiedzialność kontraktową. Odpowiedzialność kontraktowa powstaje, jeżeli łącznie spełnione zostaną następujące przesłanki: 1) szkoda wierzyciela w postaci uszczerbku majątkowego; 2) szkoda musi być spowodowana nie wykonaniem lub nienależycie wykonanym zobowiązaniem przez dłużnika; 3) związek przyczynowy między faktem nienależytego wykonania lub nie wykonania zobowiązania a poniesioną szkodą. Ciężar wykazania przesłanek odpowiedzialności kontraktowej spoczywał, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu, na powodzie (art. 6 k.c.).

Natomiast w wypadku naruszenia treści zobowiązań wynikających z umów nienazwanych przepis art. 471 k.c. może być samodzielną podstawą do dochodzenia odszkodowania od dłużnika (zob. też Z. Gawlik, w: Kidyba, Komentarz, 2014, t. III, cz. 1, art. 471, Nb 3).

W świetle przedstawionych w pozwie okoliczności faktycznych nie budzi wątpliwości Sądu, iż wszystkie wskazane powyżej przesłanki odpowiedzialności kontraktowej pozwanego zostały przez powoda wykazane. Przede wszystkim powód udowodnił, iż w jego majątku powstała szkoda. Pozwany wpłacił wpisowe w wysokości 5.000 zł, co m.in. było warunkiem przystąpienia do pozwanego stowarzyszenia. Tym samym uzyskał on uprawnienia wynikające z uchwalonego Statutu oraz Regulaminu Pracy, o czym mowa już była powyżej.

Statut stowarzyszenia winien określać w sposób wyraźny przesłanki wydalenia członka. Nie powinno mieć to charakteru ogólnego. Naruszenie obowiązków przez członka stowarzyszenia skutkujące jego wydaleniem powinno być jasno określone. To samo odnosi się do jasnego określenia zwrotu bądź nie wpisowego w przypadku dyscyplinarnego wydalenia ze stowarzyszenia. Z dokumentów przedstawionych przez stowarzyszenie nie wynikało, aby spoczywał na powodzie zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej. Co prawda pomiędzy członkami stowarzyszenia toczyły się rozmowy dotyczące ewentualnego zakazu wykonywania zleceń przewozu osób na rzecz konkurencyjnej firmy (...), jednak wprost nie zostało to sprecyzowane w statucie, czy też już nawet regulaminie pracy.

W ocenie Sądu brak było postanowień umownych, z których wynikałby zakaz prowadzenia działalności konkurencyjnej na rzecz innego podmiotu niż stowarzyszenie. Warte uwagi jest podkreślenie, że statut pozwanego określał, że celem stowarzyszenia jest podejmowanie różnych działań na rzecz rozwoju kultury obsługi klienta poprzez stworzenie sprawnej i wydajnej sieci transportu miejskiego oraz rozwój doradztwa i poradnictwa w tym zakresie, a także ochrona interesów i praw swoich członków. Przez pryzmat określonych w statucie celów, trudno jest wnioskować, czym miałyby być konkurencyjna działalność powoda na rzecz innego podmiotu. Gdyby tak miało być, to należałoby założyć, że stowarzyszenie nastawione jest na generowanie zysku, a tak w tym przypadku nie było, przynajmniej teoretycznie, a co więcej, o czym już wspomniano, wymagałoby to zmiany formy prawnej pozwanego. Skoro zatem działalnością konkurencyjną nie może być działalność zarobkowa, to działanie powoda nie może być uznane za czyn niedozwolonej konkurencji. Należałoby wnioskować, przez pryzmat statutu pozwanego, że konkurencja z (...) dotyczyć może np. rozwoju kultury obsługi klienta czy chociażby tworzenia sprawnej sieci rozwoju transportu miejskiego. Co więcej wydalenie powoda ze stowarzyszenia, nie sprzyja realizacji jego celów statutowych, skoro celem ma być poprawa sieci transportu miejskiego, to niewątpliwie sprzyja temu konkurencyjność mająca jak najbardziej pozytywny wpływ na kształtowanie się cen za pasażerski przewóz osób. Na marginesie należy zaznaczyć, że pozwane stowarzyszenie nie uznało za niedozwolone wykonywanie przewozów dla podmiotu (...). Niezrozumiałym są zatem dla sądu odmienne próby kształtowania sytuacji prawnej członków stowarzyszenia w przypadku wykonywania zleceń dla (...) a inaczej dla (...).

Natomiast podstawy wykluczenia określone zostały jedynie w jednym wymienionym powyżej przypadku. Zatem już nawet, gdyby działania powoda w postaci wykonywania kursów dla innych podmiotów uznać za czyn niedozwolonej konkurencji, to i tak nie mogło to stanowić podstawy wykluczenia. Tym samym działanie pozwanego mieści się w granicach naruszenia podstaw obowiązującej umowy - statutu. Powód M. Z. mógł więc wystąpić o zwrot wpisowego jako szkody powstałej w związku z wydaleniem.

Statut i regulamin pracy określały zasady zwrotu wpisowego jedynie w sytuacji dobrowolnej rezygnacji członka stowarzyszenia z przynależności do niego. Zatem słusznie zapisy dotyczące odejścia ze stowarzyszenia interpretował powód. Stosowanie analogii rozszerzającej dotyczącej bezzwrotności wpisowego na niekorzyść powoda uznać należy za niedopuszczalne. Brak zapisów dotyczących zasad zwrotu wpisowego w przypadku dyscyplinarnego wydalenia, nie może rozciągać negatywnych skutków na członków stowarzyszenia. Warte uwagi jest, że wpłata wpisowego w związku z dysproporcją do składek miesięcznych i niepewności jej miesięcznego wpływu pozostaje bez przełożenia na usługi świadczone przez stowarzyszenie. Wpisowe jako opłata za przynależność do stowarzyszenia powodowała obowiązek po stronie stowarzyszenia tak samo określenia statutu w sposób jasny, nie pozostawiający miejsc na luki interpretacyjne, jak i obowiązku ich przestrzegania, a nie stosowania rozszerzających wykładni zapisów, sformułowanych dosyć ogólnie i niejasno w zakresie objętym niniejszym sporem.

Nadto istniał adekwatny związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy działaniem pozwanego opisanym powyżej, a powstałą szkodą. Powód działaniem pozwanego pozbawiony został możliwości otrzymywania zleceń z centrali stowarzyszenia, które aktywnie tworzył i częściowo utrzymywał m.in. poprzez opłacanie składek członkowskich i jak twierdzi strona pozwana – wpłatę wpisowego. Tym samym powód wbrew swojej woli, niezasadnie pozbawiony został możliwości wykonywania działalności gospodarczej w części dotyczącej obsługiwanie klientów pozwanego stowarzyszenia.

Mając powyższe na uwadze w punkcie I wyroku na podstawie art. 471 k.c. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.000 zł tytułem nienależytego wykonania nienazwanej umowy pomiędzy stronami, o czym mowa powyżej, a od tej kwoty na mocy art. 481 § 1 i 2 k.c. sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 11 lipca 2017 roku do dnia zapłaty, albowiem przed wytoczeniem powództwa pozwany był wzywany do zapłaty w terminie 3 dni od doręczenia wezwania, które odebrane zostało przez pozwanego w dniu 07 lipca 2017 roku.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie II i na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) i zasądził od przegrywającego proces w całości pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.167 zł, na którą składa się opłata sądowa od pozwu (250 zł), wynagrodzenie fachowego pełnomocnika – radcy prawnego w stawce minimalnej (900 zł) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł).